

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla)

10 ta' Marzu 2022 *

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Approssimazzjoni tal-leġiżlazzjonijiet – Trade marks – Direttiva (UE) 2015/2436 – Artikolu 19 – Użu ġenwin ta' trade mark – Oneru tal-prova – Talba għal revoka minħabba nuqqas ta' użu – Regola proċedurali nazzjonali li tobbliga lill-parti li tressaq it-talba tagħmel riċerka fis-suq dwar l-użu tat-trade mark”

Fil-Kawża C-183/21,

li għandha bħala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mil-Landgericht Saarbrücken (il-Qorti Reġjonali ta' Saarbrücken, il-Ġermanja), permezz ta' deċiżjoni tal-4 ta' Marzu 2021, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-23 ta' Marzu 2021, fil-proċedura

Maxxus Group GmbH & Co. KG

vs

Globus Holding GmbH & Co. KG,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (L-Għaxar Awla),

komposta minn I. Jarukaitis, President tal-Awla, D. Gratsias (Relatur) u Z. Csehi, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: N. Emiliou,

Registratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal Maxxus Group GmbH & Co. KG, minn E. Stolz, Rechtsanwalt,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn G. Braun, G. Wilms u É. Gippini Fournier, bħala agenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-prezenti

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 12(1) tad-Direttiva 2008/95/KE tat 22 ta' Ottubru 2008 biex jiġu approssimati l-ligijiet ta' l-Istati Membri dwar it-trade marks (ĠU 2008, L 299, p. 25), kif ukoll tal-Artikoli 16, 17 u 19 tad-Direttiva (UE) 2015/2436 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2015 biex jiġu approssimati l-ligijiet tal-Istati Membri dwar it-trade marks (ĠU 2015, L 336, p. 1, rettifika fil-ĠU 2016, L 110, p. 5).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn Maxxus Group GmbH & Co. KG (iktar 'il quddiem "Maxxus") u Globus Holding GmbH & Co. KG (iktar 'il quddiem "Globus") rigward ir-revoka tad-drittijiet ta' din tal-aħħar marbuta ma' żewġ trade marks irregistrati fil-Ġermanja.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva 2008/95

- 3 L-Artikolu 10 tad-Direttiva 2008/95, intitolat "Użu ta' trade marks", kien jipprevedi:

"1. Jekk, f'perijodu ta' hames snin wara d-data tat-tlestija tal-proċedura tar-registrazzjoni, il-proprjetarju ma wżax it-trade mark ġenwinament fl-Istat Membru relattivament għall-merkanzija jew is-servizzi li għalihom hija ġiet registrata, jew jekk tali użu ġie sospiż matul perijodu mhux interrott ta' hames snin, it-trade mark għandha tkun sugġettibbli għas-sanzjonijiet previsti f'din id-Direttiva, sakemm m'hemmx raġunijiet tajba għan-nuqqas ta' użu.

Is-segwent i għandhom ukoll jikkostitwixxu użu fis-sens tal-ewwel subparagrafu:

 - (a) l-użu tat-trade mark f'forma li tkun differenti fir-rigward ta' elementi li ma jbidlux il-karattru distintiv tal-marka fil-forma li fiha ġiet registrata;
 - (b) it-twaħħil tat-trade mark fuq merkanzija jew ma' l-imballaġġ tagħha, fl-Istat Membru konċernat, unikament għal finijiet ta' esportazzjoni.

2. L-użu tat-trade mark bil-kunsens tal-proprjetarju jew ta' kwalunkwe persuna li jkollha l-awtorità li tuża marka kollettiva jew marka ta' garanzija jew ċertifikazzjoni għandu jitqies bħala użu mill-proprjetarju.

[...]"

- 4 L-Artikolu 12 ta' din id-direttiva, intitolat "Raġunijiet għar-revokazzjoni", kien jipprevedi, fil-paragrafu 1 tiegħu:

"Trade mark għandha tkun sugġettibbli għar-revokazzjoni jekk, f'perijodu kontinwu ta' hames snin, ma tkunx ġiet użata ġenwinament fl-Istat Membru relattivament għall-merkanzija jew servizzi li għalihom hija ġiet registrata, u ma jkunx hemm raġunijiet validi għan-nuqqas ta' użu.

Iżda, l-ebda persuna ma tista' tinvoka d-dritt li titlob ir-revokazzjoni tad-drittijiet tal-proprjetarju fi trade mark fejn, matul l-intervall bejn l-iskadenza tal-perijodu ta' hames snin u l-preżentata ta' l-applikazzjoni għar-revokazzjoni, inbeda jew tkompla mill-ġdid l-użu ġenwin tat-trade mark.

Il-bidu jew tkomplija mill-ġdid ta' l-użu matul perijodu ta' tliet xhur qabel l-preżentata ta' l-applikazzjoni għar-revokazzjoni li beda l-aktar kmieni ma' l-iskadenza tal-perijodu kontinwu ta' hames snin tan-nuqqas ta' użu għandu jiġi injorat fejn isiru preparazzjonijiet għall-bidu jew tkomplija mill-ġdid biss wara li l-proprjetarju isir konxju li tista' tiġi preżentata l-applikazzjoni għar-revokazzjoni.”

Id-Direttiva 2015/2436

5 Skont il-premessa 10 tad-Direttiva 2015/2436:

“Huwa essenzjali li jiġi żgurat li t-trade marks registrati jgawdu l-istess protezzjoni taht is-sistemi legali tal-Istati Membri kollha. [...]”

6 L-Artikolu 16 ta' din id-direttiva, intitolat “Użu ta' trade marks”, jipprevedi:

“1. Jekk, fi żmien hames snin wara d-data li fiha titlesta l-proċedura tar-reġistrazzjoni, il-proprjetarju ma jkunx għamel użu ġenwin mit-trade mark fl-Istat Membru f'konnessjoni mal-oġġetti jew is-servizzi li għalihom giet irreġistrata t-trade mark, jew jekk dan l-użu ġie sospiż għal perijodu kontinwu ta' hames snin, it-trade mark għandha tkun soġġetta għal-limitazzjonijiet u s-sanzjonijiet previsti fl-Artikolu 17, l-Artikolu 19(1), l-Artikolu 44(1) u (2) u l-Artikolu 46(3) u (4), sakemm ma jkunx hemm raġunijiet tajbin għal dan in-nuqqas ta' użu.

[...]

5. Dawn li ġejjin għandhom ukoll jikkostitwixxu użu fis-sens tal-paragrafu 1:

(a) l-użu tat-trade mark f'forma li hija differenti fir-rigward tal-elementi li ma jbidlux in-natura distintiva tal-marka fil-forma li fiha giet irreġistrata, irrilevanti minn jekk it-trade mark, fil-forma użata, hijiex ukoll registrata fl-isem tal-proprjetarju;

(b) it-twaħħil tat-trade mark fuq oġġetti jew mal-imballaġġ tagħhom fl-Istat Membru konċernat, għall-finijiet ta' esportazzjoni biss.

6. L-użu tat-trade mark bil-kunsens tal-proprjetarju għandu jitqies bħala użu mill-proprjetarju.”

7 L-Artikolu 17 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Nuqqas ta' użu bħala difiża fil-proċedimenti ta' ksur”, jipprevedi:

“Il-proprjetarju ta' trade mark għandu jkun intitolat li jipprojbixxi l-użu ta' sinjal biss sal-punt li d-drittijiet tal-proprjetarju ma jkunux soġġetti għal revoka skont l-Artikolu 19 meta jsir ir-rikors għal ksur. Jekk il-konvenut jitlob dan, il-proprjetarju tat-trade mark għandu jagħti prova li, matul il-perijodu ta' hames snin qabel id-data meta jsir ir-rikors, it-trade mark intużat b'mod ġenwin kif previst fl-Artikolu 16 b'rabta mal-oġġetti jew is-servizzi li għalihom giet irreġistrata t-trade mark u li huma kkwotati bħala ġustifikazzjoni għar-rikors, jew li hemm raġunijiet tajbin għan-nuqqas ta' użu, dment li fid-data meta jsir ir-rikors l-proċedura tar-reġistrazzjoni tat-trade mark tkun ilha li tlestiet tal-inqas hames snin.”

8 L-Artikolu 19 tal-istess direttiva, intitolat “Nuqqas ta’ użu ġenwin bħala raġuni għal revoka”, jipprovdi:

“1. Trade mark għandha tkun soġġetta għal revoka jekk, f’perijodu kontinwu ta’ hames snin, ma tkunx ġiet użata b’mod ġenwin fl-Istat Membru b’rabta mal-oġġetti jew is-servizzi li għalihom ġiet irreġistrata, u ma jkunx hemm raġunijiet tajbin għal dan in-nuqqas ta’ użu.

2. Hadd ma jista’ jitlob ir-revoka tad-drittijiet ta’ proprjetarju fi trade mark meta, matul l-intervall bejn l-iskadenza tal-perijodu ta’ hames snin u meta ssir l-applikazzjoni għal revoka, l-użu ġenwin tat-trade mark inbeda jew tkompla mill-ġdid.

3. Il-bidu jew l-issoktar tal-użu tat-trade mark, fi żmien il-perijodu ta’ tliet xhur qabel ma ssir l-applikazzjoni għar-revoka u mhux qabel l-iskadenza tal-perijodu mhux interrott ta’ hames snin ta’ nuqqas ta’ użu, ma għandhomx jitqiesu meta t-tnejn għall-bidu jew l-issoktar isiru biss wara li l-proprjetarju jsir konxju li tista’ ssir l-applikazzjoni għal revoka.”

9 L-Artikolu 54 tad-Direttiva 2015/2436, intitolat “Traspożizzjoni”, jipprovdi:

“1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-sehħ il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa għall-konformità mal-Artikoli 3 sa 6, l-Artikoli 8 sa 14, l-Artikoli 16, 17 u 18, l-Artikoli 22 sa 39, l-Artikolu 41, l-Artikoli 43 u 44 u l-Artikoli 46 sa 50 sal-14 ta’ Jannar 2019. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-sehħ il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi għall-konformità mal-Artikolu 45 sal-14 ta’ Jannar 2023. Huma għandhom immedjatement jikkomunikaw it-test ta’ dawk il-miżuri lill-Kummissjoni.

[...]”

10 L-Artikolu 55 ta’ din id-direttiva, intitolat “Thassir”, jipprevedi:

“Id-Direttiva [2008/95] tithassar b’effett mill-15 ta’ Jannar 2019, mingħajr preġudizzju għall-obbligi tal-Istati Membri fir-rigward tal-limitu ta’ żmien għat-traspożizzjoni fil-liġi nazzjonali ta[l-Ewwel Direttiva tal-Kunsill 89/104/KEE tal-21 ta’ Diċembru 1988 biex jiġu approssimati l-liġijiet ta’ l-Istati Membri dwar it-trade marks (ĠU 1989, L 40, p. 1),] stipulat fil-Parti B tal-Anness I tad-Direttiva 2008/95/KE.

Ir-referenzi għad-Direttiva mhassra għandhom jinftiehm bħala referenzi għal din id-Direttiva u għandhom jinqraw f’konformità mat-tabella ta’ korrelazzjoni fl-Anness.”

Id-dritt Ġermaniż

11 Skont l-Artikolu 49(1) tal-Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz) (il-Liġi dwar il-Protezzjoni tat-Trade Marks u ta’ Sinjali Distintivi Oħra), tal-25 ta’ Ottubru 1994 (BGBl. 1994 I, p. 3082), fuq talba, it-trade mark tithassar mir-reġistru minhabba revoka jekk ma tkunx intużat matul perijodu mhux interrott ta’ hames snin.

12 Skont il-punt 1 tal-Artikolu 55(2) ta’ din il-liġi, kwalunkwe persuna tista’ tippreżenta rikors intiż sabiex tiġi ddikjarata r-revoka ta’ trade mark, skont l-Artikolu 49 tal-imsemmija liġi, sa fejn hija tinvoka n-nuqqas ta’ użu ta’ din it-trade mark.

Il-fatti li taw lok għat-tilwima fil-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 13 Globus hija proprjetarja tat-trade mark verbali MAXUS. Din it-trade mark giet irregistrata fix-xahar ta' Lulju 1996 mad-Deutsches Patent- und Markenamt (l-Uffiċċju Ġermaniż tal-Privattivi u tat-Trade marks, il-Ġermanja), għal diversi prodotti fil-klassijiet 1 sa 9 u 11 sa 34, fis-sens tal-Ftehim ta' Nice dwar il-klassifikazzjoni internazzjonali ta' prodotti u servizzi għall-finijiet tar-registrazzjoni ta' trade marks, tal-15 ta' Ġunju 1957, kif rivedut u emendat.
- 14 Barra minn hekk, Globus hija proprjetarja tat-trade mark figurattiva segwenti, irregistrata fix-xahar ta' Mejju 1996 mal-Uffiċċju Ġermaniż tal-Privattivi u tat-Trade Marks, għal prodotti fil-klassijiet 1 sa 9 u 11 sa 34:

- 15 Fit-28 ta' Novembru 2019, Maxxus ipprezentat rikors quddiem il-Landgericht Saarbrücken (il-Qorti Reġjonali ta' Saarbrücken, il-Ġermanja), li hija l-qorti tar-rinviju, intiż, essenzjalment, sabiex id-drittijiet ta' Globus, marbuta mat-trade marks imsemmija fil-punti 13 u 14 ta' din is-sentenza, jiġu ddikjarati rrevokati minhabba nuqqas ta' użu.
- 16 Insostenn tat-talba tagħha, Maxxus issostni li, matul l-aħħar ħames snin, Globus ma użatx dawn it-trade marks b'mod li tiżgura ż-żamma tad-drittijiet tagħha fuqhom. Maxxus tiddikjara li għamlet riċerki online, inkluż fis-sit internet ta' Globus, li ma pprovdew l-ebda indikazzjoni ta' tali użu. Meta tiddaħhal il-kelma "MAXUS" fl-għodda ta' riċerka interna tas-sit internet ta' Globus, jidhru żewġ riżultati, li jirreferu għal hanut tax-xorb f'Freilassing (il-Ġermanja), operat minn kumpannija marbuta ma' Globus. Madankollu, minn riċerki mwettqa fuq l-internet jirriżulta li x-xarbiel mibjugħa minn din il-kumpannija msemmija l-aħħar ma għandhomx it-trade mark MAXUS, iżda trade marks oħra ta' produttori terzi. Dan gie kkonfermat minn tiftix li sar fil-hanut inkwistjoni minn aġenzija ta' investigaturi, imqabba minn Maxxus.
- 17 Globus tikkontesta dawn l-allegazzjonijiet u ssostni li għamlet użu miż-żewġ trade marks inkwistjoni b'mod li tiżgura ż-żamma tad-drittijiet tagħha fuqhom.
- 18 Il-qorti tar-rinviju tirrileva li, fil-kuntest ta' proċedimenti għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, skont il-ġurisprudenza tal-Bundesgerichtshof (il-Qorti Federali tal-Ġustizzja, il-Ġermanja), għandha ssir distinzjoni bejn l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti (*Darlegungslast*) u l-oneru tal-prova. Fir-rigward tal-espożizzjoni tal-fatti, hija l-parti li tressaq it-talba li għandha tesponi, b'mod issostanzjat, l-elementi li juru n-nuqqas ta' użu tat-trade mark. Għal dan il-għan, din il-parti għandha twettaq, bil-mezzi proprji tagħha, investigazzjoni li tippermetti li jiġi stabbilit jekk il-proprjetarju kienx juża t-trade mark ikkonċernata b'mod li jiżgura ż-żamma tad-drittijiet tiegħu. Peress li l-parti li tressaq it-talba, generalment, ma tkunx taf bil-proċessi kummerċjali tal-proprjetarju tat-trade mark, dan tal-aħħar jista' għalhekk ikollu oneru tal-espożizzjoni tal-fatti msejjaħ "sekondarju". Fir-rigward tal-oneru tal-prova tan-nuqqas ta' użu, dan jaqa' fuq il-parti li tressaq it-talba.

- 19 Il-qorti tar-rinviju tirrileva li, wara s-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari (C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854, punt 82), li fiha l-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li l-oneru tal-prova tal-fatt li trade mark kienet is-sugġett ta' "użu ġenwin", fis-sens tal-Artikolu 12(1) tad-Direttiva 2008/95, jaqa' fuq il-proprjetarju ta' din it-trade mark, il-ġurisprudenza msemmija iktar 'il fuq tal-Bundesgerichtshof (il-Qorti Federali tal-Ġustizzja) dwar l-oneru tal-prova, ma għadhiex tista' tibqa' tiġi difiża. Hija tqis, madankollu, li l-kwistjoni dwar jekk id-dritt nazzjonali jistax ikompli jqiegħed fuq il-parti li tressaq it-talba l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti, tibqa' miftuħa. Il-qorti tar-rinviju hija tal-fehma li din id-domanda għandha tingħata risposta fl-affermattiv.
- 20 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tagħti kjarifiki dwar id-distinzjoni, fid-dritt Ġermaniż, bejn l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti u l-oneru tal-prova. L-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti jobbliga lil parti li tkun kemm jista' jkun konkreta fl-affermazzjonijiet tagħha, bir-riskju li titlef il-kawża jekk hija ma tikkonformax ruħha ma' dan l-obbligu. Id-dritt proċedurali Ġermaniż jimponi wkoll fuq il-parti konvenuta l-oneru ta' espożizzjoni tal-fatti sekondarju. Kull waħda mill-partijiet għandha tagħmel riċerka fil-kamp ta' azzjoni tagħha stess. Dawn id-diversi oneri u obbligi huma distinti mill-oneru tal-prova. L-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti huwa differenti mill-oneru tal-prova fis-sens li kull parti hija obligata tipprezenta osservazzjonijiet fuq il-fatti li hija tkun taf bihom jew li jistgħu jiġu rriċerkati bi sforz raġonevoli.
- 21 Il-qorti tar-rinviju tqis li d-dritt tal-Unjoni, u, b'mod partikolari, id-Direttiva 2015/2436, ma jipprekludux li l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti jitqiegħed fuq il-parti li titlob ir-revoka ta' trade mark għal nuqqas ta' użu. Dan il-piż jista' jiġi ġġustifikat minn ibbilanċjar tal-interessi tal-partijiet fil-kawża. Fi proċedimenti għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, hija l-parti li tressaq it-talba li għandha tivverifika, sa fejn huwa possibbli, jekk il-konvenut għamilx użu ġenwin mit-trade mark tiegħu. Huwa biss fi tmiem din ir-riċerka u l-espożizzjoni tar-riżultati tagħha, li dan tal-aħħar għandu jiġi obligat jiżvela l-użu li huwa għamel mit-trade mark tiegħu. Peress li l-ebda interess ġuridiku konkret ma huwa meħtieġ sabiex titressaq talba għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, kwalunkwe persuna tkun tista' ġġiegħel lill-proprjetarju jiżvela l-użu li huwa jagħmel mit-trade mark tiegħu, li jkun jimplika riskju serju ta' proċedimenti abbużivi. Fil-fatt, il-parti li tressaq it-talba tkun tista' ġġiegħel lill-proprjetarju tat-trade mark inkwistjoni li jirrinunzja għal sigrieti kummerċjali u jagħmel sforz ta' riċerka importanti, sabiex juri l-użu ġenwin tat-trade mark tiegħu.
- 22 Peress li d-Direttiva 2015/2436 ma tirregolax il-proċedura nazzjonali dwar talba għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, il-qorti tar-rinviju tqis li s-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari (C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854), ma tipprekludix li l-parti li tressaq it-talba ssostni oneru tal-espożizzjoni tal-fatti kif din il-qorti tipprevedi.

23 Huwa f'dawn iċ-ċirkustanzi li l-Landgericht Saarbrücken (il-Qorti Reġjonali ta' Saarbrücken) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“Id-dritt tal-Unjoni, b'mod partikolari id-[Direttiva 2008/95], b'mod partikolari l-Artikolu 12 tagħha, jew id-Direttiva [2015/2436], b'mod partikolari l-Artikoli 16, 17 u 19 tagħha, għandu jiġi interpretat fis-sens li l-effett utli ta' dawn id-dispożizzjonijiet jipprekludi interpretazzjoni tad-dritt proċedurali nazzjonali fis-sens li:

- a) fi proċedura ċivili intiża għall-kancellazzjoni, minhabba revoka dovuta għal nuqqas ta' użu ta' trade mark nazzjonali rreġistrata, fuq ir-rikorrent jiġi impost oneru tal-espożizzjoni tal-fatti li għandu jkun distint mill-oneru tal-prova, u li
- b) fil-kuntest ta' dan l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti, timponi fuq ir-rikorrent,
 - fil-kuntest ta' tali proċedura, li jipprezenta, sa fejn dan ikun possibbli għalih, osservazzjonijiet issostanzjati dwar in-nuqqas ta' użu, mill-konvenut, tat-trade mark, u
 - għal dan il-għan, iwettaq ir-riċerka tiegħu stess dwar is-suq, li għandha tkun adegwata għat-talba għal kancellazzjoni u għan-karattru individwali ta' din it-trade mark?”

Fuq id-domanda preliminari

Fuq l-ammissibilità

- 24 Maxxus issostni, essenzjalment, li, f'sentenza tal-14 ta' Jannar 2021, il-Bundesgerichtshof (il-Qorti Federali tal-Ġustizzja) iddeċidiet, wara s-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari (C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854), li, fi proċedimenti għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, il-parti li tressaq it-talba għandha ssostni biss li l-proprjetarju ta' din it-trade mark ma għamilx użu minnha, filwaqt li l-oneru tal-prova u l-oneru tal-espożizzjoni tal-fatti jaqgħu, fid-dritt Germaniż, fuq il-proprjetarju tat-trade mark inkwistjoni. Minn dan isegwi, skont Maxxus, li r-risposta għad-domanda magħmula mill-qorti tar-rinviju ma hijiex neċessarja għas-soluzzjoni tat-tilwima fil-kawża prinċipali.
- 25 F'dan ir-rigward, minn ġurisprudenza stabbilita jirriżulta li l-Qorti tal-Ġustizzja hija l-unika li hija awtorizzata sabiex tiddikjara ruħha dwar l-interpretazzjoni jew il-validità tad-dritt tal-Unjoni fid-dawl, b'mod partikolari, tas-sitwazzjoni ġuridika hekk kif deskritta mill-qorti tar-rinviju, sabiex tagħti lil din tal-aħħar l-elementi utli għas-soluzzjoni tat-tilwima mressqa quddiemha (sentenza tal-20 ta' Dicembru 2017, Schwepes, C-291/16, EU:C:2017:990, punt 21 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 26 Barra minn hekk, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ripetutamente li hija biss il-qorti nazzjonali, adita bit-tilwima u li għandha tassumi r-responsabbiltà għad-deċiżjoni ġudizzjarja li għandha tittiehed, li għandha tevalwa, fid-dawl taċ-ċirkustanzi partikolari tal-kawża, kemm in-neċessità kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja (sentenza tas-6 ta' Ottubru 2021, Consorzio Italian Management u Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, punt 35 u l-ġurisprudenza ċċitata). Konsegwentement, fejn id-domandi magħmula jirrigwardaw

l-interpretazzjoni tal-liġi Komunitarja, il-Qorti tal-Ġustizzja għandha, fil-prinċipju, tagħti deċiżjoni (sentenza tal-20 ta' Diċembru 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, punt 23 u l-gurisprudenza ċċitata).

- 27 Għaldaqstant, iċ-ċaħda mill-Qorti tal-Ġustizzja ta' talba għal deċiżjoni preliminari mressqa minn qorti nazzjonali hija possibbli biss meta jidher b'mod manifest li l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni mitluba ma jkollhiex x'taqsam mal-fatti jew mas-suġġett tat-tilwima fil-kawża prinċipali, meta l-problema tkun ta' natura ipotetika jew inkella meta l-Qorti tal-Ġustizzja ma jkollhiex fid-dispożizzjoni tagħha l-punti ta' fatt u ta' liġi neċessarji sabiex tirrispondi b'mod utli għad-domandi li jkunu sarulha (sentenza tal-20 ta' Diċembru 2017, Schweppes, C-291/16, EU:C:2017:990, punt 24).
- 28 Dan ma huwiex il-każ hawnhekk. Il-qorti tar-rinviju esponiet u interpretat regoli proċedurali Ġermaniżi, taħt ir-responsabbiltà tagħha stess, u minn dan iddeduċiet li, fi proċedimenti għal revoka ta' trade mark minħabba nuqqas ta' użu, il-parti li tressaq it-talba hija obbligata tosserva ċerti rekwiżiti fil-qasam tal-espożizzjoni tal-fatti, li minnhom tiddependi l-ammissibbiltà tat-talba tagħha. Dik il-qorti tistaqsi lill-Qorti tal-Ġustizzja, essenzjalment, dwar il-kwistjoni jekk id-Direttiva 2008/95 jew id-Direttiva 2015/2436 għandhomx jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu leġiżlazzjoni nazzjonali li timponi tali rekwiżiti. Huwa evidenti li tali domanda għandha rabta diretta mas-suġġett tat-tilwima fil-kawża prinċipali.
- 29 Għaldaqstant, it-talba għal deċiżjoni preliminari hija ammissibbli.

Fuq il-mertu

- 30 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li mill-proċess trażmess lill-Qorti tal-Ġustizzja mill-qorti tar-rinviju jirriżulta li t-talba għal revoka li tikkostitwixxi s-suġġett tat-tilwima fil-kawża prinċipali tressqet fit-28 ta' Novembru 2019. Issa, it-terminu mogħti lill-Istati Membri sabiex jittrasponu d-Direttiva 2015/346 fid-dritt nazzjonali, previst fl-Artikolu 54(1) ta' din id-direttiva, skada fl-14 ta' Jannar 2019. Skont l-Artikolu 55 tal-imsemmija direttiva, din tħassret u għet issostitwita permezz tad-Direttiva 2008/95. Minkejja li huwa minnu li d-dispożizzjonijiet rilevanti tad-Direttivi 2008/95 u 2015/2436 huma essenzjalment identiċi, jibqa' l-fatt li dan ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari għandu jiġi eżaminat fid-dawl tad-Direttiva 2015/2436 (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-2 ta' Lulju 2020, mk advokaten, C-684/19, EU:C:2020:519, punt 4).
- 31 Barra minn hekk, la l-Artikolu 16 tad-Direttiva 2015/2436, dwar il-kunċett ta' użu ġenwin ta' trade mark u dwar il-perijodu li matulu l-proprjetarju tagħha għandu jkun għamel użu minnha, u lanqas l-Artikolu 17 ta' din id-direttiva, dwar in-nuqqas ta' użu bħala mezz ta' difiża fi proċedura ta' ksur, ma huma direttament rilevanti sabiex tingħata risposta għad-domanda tal-qorti tar-rinviju. Għaldaqstant, id-domanda magħmula għandha tiġi eżaminata biss fid-dawl tal-Artikolu 19 tal-imsemmija direttiva.
- 32 Fid-dawl ta' dawn il-kjarifiki, għandu jiġi kkunsidrat li, permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 19 tad-Direttiva 2015/2436 għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi regola proċedurali ta' Stat Membru li, fi proċedimenti ta' talba għal revoka minħabba nuqqas ta' użu ta' trade mark, timponi fuq il-parti li tressaq it-talba l-obbligu li twettaq riċerka fis-suq dwar l-eventwali użu ta' din it-trade mark mill-proprjetarju tagħha u li tipprezenta f'dan ir-rigward, sa fejn huwa possibbli, osservazzjonijiet issostanzjati insostenn tat-talba tagħha.

- 33 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li l-kwistjoni tal-oneru tal-prova tal-użu ġenwin, fis-sens tal-Artikolu 19(1) tad-Direttiva 2015/2436, fil-kuntest ta' proċedimenti għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu ma tikkostitwixxi dispożizzjoni proċedurali li taqa' taht il-kompetenza tal-Istati Membri (ara, b'analogija, is-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari, C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854, punt 76 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 34 Fil-fatt, kieku din il-kwistjoni kellha taqa' taht id-dritt nazzjonali tal-Istati Membri, jista' jirriżulta minn dan, għall-proprjetarji tat-trade marks, protezzjoni varjabbli skont il-liġi kkonċernata, b'tali mod li l-għan ta' "l-istess protezzjoni taht is-sistemi legali tal-Istati Membri kollha", imsemmi fil-premessa 10 tad-Direttiva 2015/2436 u deskritt bħala "essenzjali" minnha, ma jinkisibx (ara, b'analogija, is-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari, C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854, punt 77 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 35 Barra minn hekk, il-prinċipju li jgħid li huwa l-proprjetarju tat-trade mark li għandu jipproduċi l-prova tal-użu ġenwin tal-imsemmija trade mark huwa fir-realtà sempliċement espressjoni ta' dak li jsostnu s-sens komun u rekwiżit bażiku ta' effikaċja tal-proċedura. Fil-fatt, huwa l-proprjetarju tat-trade mark ikkontestata li huwa fl-aħjar pożizzjoni sabiex jipproduċi l-prova tal-atti konkreti li jippermettu li tiġi ssostanzjata l-affermazzjoni li t-trade mark tiegħu kienet is-sugġett ta' użu ġenwin (ara, b'analogija, is-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari, C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854, punti 78 u 81 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 36 Għaldaqstant, l-Artikolu 19 tad-Direttiva 2015/2436 għandu jiġi interpretat fis-sens li l-oneru tal-prova tal-fatt li trade mark kienet is-sugġett ta' "użu ġenwin", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, jaqa' fuq il-proprjetarju ta' din it-trade mark (ara, b'analogija, is-sentenza tat-22 ta' Ottubru 2020, Ferrari, C-720/18 u C-721/18, EU:C:2020:854, punt 82).
- 37 Huwa minnu li l-fatt li r-rikorrenti, fi proċedura partikolari, ma għandhiex issostni l-oneru tal-prova ma jeżentax neċessarjament lil din il-parti mill-obbligu li ttipprovi, fir-rikors tagħha, espożizzjoni sħiħa tal-fatti li fuqhom hija tibbaża t-talbiet tagħha.
- 38 Madankollu, mill-Artikolu 19 tad-Direttiva 2015/2436 jirriżulta li talba għal revoka ta' trade mark abbażi ta' din id-dispożizzjoni hija bbażata fuq l-allegazzjoni ta' assenza ta' użu ġenwin tat-trade mark mill-proprjetarju tagħha. Min-natura tagħha, tali allegazzjoni ma twassalx għal espożizzjoni iktar iddettaljata.
- 39 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat li r-regola proċedurali nazzjonali prevista mill-qorti tar-rinviju tmur lil hinn minn sempliċi obbligu fuq il-parti li tressaq it-talba li tesponi l-fatti li fuqhom hija bbażata t-talba tagħha. Din ir-regola timponi fuq il-parti li tressaq it-talba l-obbligu li tiddikjara u, fil-każ ta' kontestazzjoni, li tagħti prova li, qabel it-tressiq tat-talba tagħha, hija għamlet riċerki fis-suq u li hija ma setgħetx tistabbilixxi li t-trade mark inkwistjoni kienet is-sugġett ta' użu ġenwin.
- 40 Tali regola għalhekk tqiegħed, mill-inqas parzjalment, fuq il-parti li tressaq it-talba l-oneru tal-prova tal-użu, jew tan-nuqqas ta' użu, tat-trade mark inkwistjoni, filwaqt li, skont il-ġurisprudenza ċċitata fil-punt 36 ta' din is-sentenza, dan l-oneru jaqa' esklużivament fuq il-proprjetarju ta' din it-trade mark.
- 41 Ir-riskju ta' proliferazzjoni tat-talbiet abbużivi għal revoka minhabba nuqqas ta' użu, imsemmi mill-qorti tar-rinviju, ma jistax iwassal għal interpretazzjoni differenti.

- 42 Fil-fatt, bħala protezzjoni minn tali riskju li, inċidentalment, ma jikkonċernax biss il-proċedimenti għal revoka ta' trade mark minhabba nuqqas ta' użu, iżda l-proċeduri għudizzjarji kollha, jeżistu, kif irrilevat il-Kummissjoni, diversi mezzi proċedurali li jistgħu jiddisswadu l-abbużi ta' proċedura.
- 43 Dawn il-mezzi proċedurali jinkludu l-possibbiltà li jiġu previsti dispożizzjonijiet li jippermettu ċaħda sommarja ta' talba għal revoka minhabba nuqqas ta' użu bħala manifestament inammissibbli jew manifestament infondata, jew li l-parti li tressaq it-talba tiġi kkundannata, fil-każ li t-talbiet tagħha jiġu miċhuda, għall-ispejjeż sostnuti mill-proprjetarju tat-trade mark inkwistjoni. Huwa wkoll possibbli li jiġi impost fuq il-parti li tressaq it-talba l-ħlas ta' tariffa meta tippreżenta r-rikors tagħha. F'dan ir-rigward, mill-proċess ippreżentat quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li, f'dan il-każ, Maxxus kellha thallas tali tariffa.
- 44 Fir-rigward tar-riskju, imsemmi mill-qorti tar-rinviju, li proċedimenti għal revoka minhabba nuqqas ta' użu ta' trade mark jiġu ppreżentati biss sabiex jinkiseb l-iżvelar tas-sigriet kummerċjali tal-proprjetarju ta' din it-trade mark, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li "użu ġenwin" tat-trade mark, fis-sens tal-Artikolu 19(1) tad-Direttiva 2015/2436, jippreżupponi użu tagħha fis-suq tal-prodotti jew tas-servizzi protetti minn din it-trade mark u mhux biss fi ħdan l-impriza kkonċernata (sentenza tal-11 ta' Marzu 2003, Ansul, C-40/01, EU:C:2003:145, punt 37).
- 45 Minn dan isegwi li l-provi tal-użu ġenwin ta' trade mark għandhom jirrigwardaw użu tal-imsemmija trade mark fis-suq, li ma jaqax, bħala tali, taħt is-sigriet kummerċjali.
- 46 Fid-dawl ta' dak kollu li ntqal hawn fuq, ir-risposta għad-domanda magħmula għandha tkun li l-Artikolu 19 tad-Direttiva 2015/2436 għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi regola proċedurali ta' Stat Membru li, fi proċedimenti ta' talba għal revoka minhabba nuqqas ta' użu ta' trade mark, timponi fuq il-parti li tressaq it-talba l-obbligu li twettaq riċerka fis-suq dwar l-eventwali użu ta' din it-trade mark mill-proprjetarju tagħha u li tippreżenta f'dan ir-rigward, sa fejn huwa possibbli, osservazzjonijiet issostanzjati insostenn tat-talba tagħha.

Fuq l-ispejjeż

- 47 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (L-Għaxar Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 19 tad-Direttiva (UE) 2015/2436 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Diċembru 2015 biex jiġu approssimati l-liġijiet tal-Istati Membri dwar it-trade marks, għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi regola proċedurali ta' Stat Membru li, fi proċedimenti ta' talba għal revoka minhabba nuqqas ta' użu ta' trade mark, timponi fuq il-parti li tressaq it-talba l-obbligu li twettaq riċerka fis-suq dwar l-eventwali użu ta' din it-trade mark mill-proprjetarju tagħha u li tippreżenta f'dan ir-rigward, sa fejn huwa possibbli, osservazzjonijiet issostanzjati insostenn tat-talba tagħha.

Firem